

Ansökan om likviditetsstöd för verksamheterna inom Stockholms Läns Blåsarsymfoniker (SLB)

Innehåll

1	Bakgrund	2
1.1	Verksamheten	2
1.1.1	<i>Tidigare års verksamhet och ekonomi.....</i>	<i>2</i>
1.2	SLB:s nuvarande ekonomiska situation	3
1.3	Underhandskontakter	3
2	SLB:s plan	4
3	Konsultgranskning av planen	5
4	Kulturförvaltningen synpunkter	6
4.1	Konsekvenser för SLB	6
4.1.1	<i>Blåsorkestern.....</i>	<i>6</i>
4.1.2	<i>Länsmusiken.....</i>	<i>6</i>
4.2	Trovärdigheten i SLB:s plan	7
4.3	Kulturnämndens möjlighet att medge förskott	8
4.4	Förvaltningens slutsats	9

Bilagor

- 1 SLB:s framställnings om förskott
- 2 PWC:s rapport
- 3 Utbetalningar till SLB 2000 - 2012

2012-09-10

1 Bakgrund

1.1 Verksamheten

Stockholms läns blåsarsymfoniker (SLB) består av föreningen - SLB - och det helägda dotterbolaget Musikaliska AB som driver verksamheten i konserthuset Musikaliska. Föreningen SLB driver den blåsarsymfoniska orkestern, regional musikverksamhet - länsmusiken i Stockholm – samt den regionala konsulenten för mångkultur – mångkulturkonsulenten. Kulturnämnden stöder föreningens tre verksamheter med årligt verksamhetsstöd till regional kulturverksamhet. 2012 uppgår det samlade stödet till 14 410 tkr fördelat på orkestern 10 060 tkr, länsmusiken 3 750 tkr samt mångkulturkonsulenten 600 tkr. Statens kulturråd har 2012 beviljat ca 6 mnkr i statsbidrag, formellt till länsmusiken men en viss del av stödet är hänförligt till orkesterverksamheten.

SLB får inga reguljära stöd från Stockholms stad eller någon annan kommun i länet. Kommuner kan dock ”köpa” tjänster eller gå in med medel i enskilda samverkansprojekt. Grunder i länsmusiken är ett årligt programutbud för barn och unga där länets skolor utgör den vanligaste beställaren. För programmen betalar mottagande skola ett pris som motsvarar drygt halva självkostnaden, resten subventioneras med hjälp av kulturnämndens verksamhetsstöd.

1.1.1 Tidigare års verksamhet och ekonomi

Föreningen bildades i mitten av 1990-talet då verksamheten bröts ut ur SL:s organisation under namnet Stockholms spårvägsmäns musikkår. Ända sedan kulturnämnden tog över ansvaret för att stödja SLB år 2000 (dessförinnan fick de stöd av SL) så har föreningen besvärats av likviditetsbrist och återkommande driftunderskott till och från. Under 2000-talet har man därför fått extra stöd från kulturnämnden vid fyra tillfällen på totalt 3,9 mkr för att förbättra likviditeten och eliminera det negativa egna kapitalet. Vid 7 tillfällen sedan 2000 har de fått förskott på kommande års stöd, också det för att förbättra likviditeten. Inför 2012 fick man hela 3 mnkr i förskott (se bilaga 3). Trots detta så kvarstår det negativa egna kapitalet. Vid ingången av 2011 uppgick det till -2,5 mnkr. Det ökade sedan till -6,3 mnkr i och med 2011 års negativa resultat.

I november 2011 uppmanade kulturnämnden SBL att ta fram en åtgärdsplan för att undvika framtida förskottsbehov.

2012-09-10

1.2 SLB:s nuvarande ekonomiska situation

SLB befinner sig i en svår ekonomisk situation med ett stort underskott i resultatet 2011 (-3,7 mnkr) och ett negativt eget kapital i balansräkningen (-6,3 mnkr) i bokslut 2011. Ca 2 mnkr av 2011 års underskott beror på ett "lån" till Musikaliska AB vilket i praktiken bestod i att föreningen inte debiterade Musikaliska ersättningar på 2 mkr för utfört arbete av föreningens personal. Föreningen har akut brist på likvida medel och söker ett förskott på kulturnämndens förväntade verksamhetsstöd för 2013. Vid underhandskontakter sommaren 2012 har man även uttryckt önskemål om ett extra engångsstöd i storleksordningen 5 – 6 mnkr för att nollställa det negativa kapitalet som utgör grunden för bristen på likvida medel. Kulturförvaltningen har meddelat SLB att det inte finns några möjligheter att få sådant engångsstöd samt att det är tveksamt om kulturnämnden kan lämna förskott på kommande års verksamhet i den storleksordning som SLB anser sig ha behov av.

Det negativa egna kapitalet härrör dels från underskottet 2011, dels från underskott under främst 1990-talet.

1.3 Underhandskontakter

Kulturförvaltningen och SLB har fört en underhandsdialog under våren och sommaren. SLB meddelade det stora resultatmässiga underskottet för 2011 först i april 2012. I juni 2012 meddelade man behovet av förskott och extra stöd i storleksordningen 6 mnkr vardera.

SLB har vid flera tillfällen under vintern, våren och sommaren 2013 uppmanats att inkomma med en plan där de redogör för hur de kan komma tillrätta med den ekonomiska obalansen utan extra stöd eller förskott från landstinget. En sådan plan skulle ange

- vilka avtal SLB lyckats omförhandla och med vilket resultat
- vilka personella förändringar som planeras - hur många medarbetare som behöver sägas upp
- verksamhetsmässiga konsekvenser för orkestern, länsmusiken respektive Musikaliska
- hur länsmusiken genomförs i dagsläget och efter planerade åtgärder.

Vidare angav kulturförvaltningen att planen skulle ange vilka åtgärder som ska genomföras, vilket ekonomiskt resultat åtgärden ger, den verksamhetsmässiga konsekvensen samt när i tid åtgärden genomförs och får effekt. I sammanhanget har kulturförvaltningen även meddelat SLB att verksamheten med regional konsulent för mångskultur - mångkulturkonsulenten – kan komma att säga upp inför 2013. Förvaltningen har även meddelat SLB att ut landstingets

2012-09-10

synvinkel har länsmusiken högsta prioritet. Det innebär att orkesterverksamheten ges en kulturpolitiskt lägre prioritet vilket också kommer att avspeglas i våra eventuella insatser i ärendet.

Som en del i de underhandskontakter som förevarit har kulturnämndens ordförande Anna Starbrink och förvaltningschefen Hans Ullström träffat SLB:s styrelseordförande Thomas Nyh och vd Fredrik Österling i samband med att SLB lämnade den plan och ansökan om förskott som ligger till grund för föreliggande pm (och prövning i kulturnämnden den 25 september 2012).

2 SLB:s plan

Redan under våren 2012 har SLB meddelat att man planerar en omorganisering där antalet anställda vid sidan av orkestern skulle reduceras med netto omkring tre personer. Vad kulturförvaltningen erfar genomfördes dock inga åtgärder före sommaren 2012.

SLB inkom 2012-08-09 med en begäran om ett omedelbart förskott om 1,5 mkr på 2013 års verksamhetsstöd. I skrivelsen uppgav SLB att ett behov av ytterligare förskott var att vänta i oktober 2012. På uppmaning från kulturförvaltningen inkom SLB därefter 2012-08-21 med en plan för hur man avser att lösa den uppkomna ekonomiska situationen (bilaga 1). Planen förutsätter att kulturnämnden omgående går in med förskott med 5,8 mkr på 2013 års verksamhetsstöd. Vidare förutsätter planen att kulturnämnden på samma sätt går in med ej preciserade förskott både under 2013 och 2014 på efterföljande års verksamhetsstöd, dvs 2014 och 2015 års stöd. Enligt planen går verksamheten fortfarande med underskott 2012 (0,6 mkr) men från 2013 skall SLB visa på överskott i det årliga resultatet. Under 2014 ska man uppnå balans i den samlade ekonomin så att man klarar likviditeten och vänder det negativa egna kapitalet till ett positivt kapital. Från 2015 kan verksamheten genomföras utan ytterligare extraordinära insatser från landstinget.

Kärnan i planen är ett 12 punkter långt besparingsprogram som skall resultera i sänkta kostnader jämfört med tidigare planering. Planens åtgärdsplaner innehåller inga intäktsökningar. I den resultatbudget som presenterats för PWC (se nedan) har dock ökade intäkter budgeterats konferensverksamhet och uthyrning av lokaler i Musikaliska. Resultatbudgeten förutsätter även årlig uppräknings av verksamhetsstödet från kulturnämnden motsvarande inflationen.

2012-09-10

Tabell: Planens besparingar och årligt resultat 2012 – 2015, ackumulerat SLB och Musikaliska

(Belopp i tkr)	2012	2013	2014	2015
Besparingar	620	2 446	3 858	3 858
Beräknat driftresultat	-553	3 014	4 419	4 656

3 Konsultgranskning av planen

Kulturförvaltningen har med kort varsel låtit Johan Sverker, konsult på PWC, granska SLB:s plan. Arbetet har genomförts under andra hälften av vecka 36. Uppdraget har varit att göra

1. en bedömning av om planen i sig på ett trovärdigt sätt löser SLBs ekonomiska situation under perioden.
2. en bedömning av hur trovärdigt det är att åtgärderna i planen genomförs och därmed leder till önskat resultat.

PWC:s analys och slutsatser bygger helt på SLB:s egna uppgifter. Det har inte funnits tid till att göra en mer genomgripande genomlysning av verksamheten, dess ekonomi, organisationens kompetens att genomföra omställningen etc.

Utifrån de två frågeställningarna i uppdraget bedömer PWC att SLB:s plan löser den ekonomiska situationen om planen genomförs och kulturnämnden svarar för de årliga förskott som planen förutsätter. PWC anger dock att förskott från kulturnämnden kan komma att behövas även 2015, d v s förskott på 2016 års verksamhetsstöd.

PWC bedömer att 83 procent av det samlade värdet av de åtgärder som anges i planens 12 punkter har hög trovärdighet, d v s de får de effekter som anges och de kommer med största säkerhet att genomföras. Det motsvarar en ackumulerad kostnadsänkning under perioden 2012 t o m 2015 på 8,9 mnkr av de sammantaget 10,8 mnkr som anges i planen. De åtgärder som har en hög trovärdighet är till största del redan beslutade. Övriga åtgärder motsvarande 1,9 mkr har osäkerhetsfaktorer. Vad gäller SLB:s förmåga att verkligen genomföra det man säger i planen så bedömer PWC att organisationen har en insikt om problemens allvar och vilja att lösa problemen. Det finns dock ”risker” i det fortsatta arbetet; Dels när den av SLB anlitate konsulten slutar i mitten av 2013. Dels att förändringsmedvetenheten avtar sett över tid. Dels att styrelsen inte utövar tillräcklig intern kontroll. PWC konstaterar också att i denna typ av förändringsarbete är det i allmänhet viktigt med kontinuitet i ledningen.

2012-09-10

4 Kulturförvaltningen synpunkter

4.1 Konsekvenser för SLB

Om kulturnämnden inte beviljar orkestern förskott enligt den lämnade planen kommer SLB enligt uppgift att begära föreningen och Musikaliska i konkurs. Detta får naturligtvis omedelbara konsekvenser för verksamheten, medarbetarna inom SLB men även för musiklivet i regionen och ytterst även för kulturnämnden.

4.1.1 Blåsorkestern

Orkestern Stockholms läns blåarsymfoniker har varit landets enda fulltaliga blåarsymfoniska orkester. I takt med att ekonomin har blivit sämre har man successivt minskat antalet fast anställda musiker och i utökad utsträckning tagit in extra musiker när man spelat verk som kräver full bemanning. I den plan som nu upprättas släpper man definitionen "symfonisk" orkester och blir enbart en blåsorkester. Det är svårt att veta vilka reala effekter det får på framtida repertoar, publik etc. För närvarande har man 29 musiker tillsvidareanställda. Musikerna är anställda på halvtid.

Blåsmusiken har en publik främst i äldre åldersgrupper. Musikgenren har sin grund i förra sekelskiftet och några årtionden in på 1900-talet. Om orkestern avvecklas innebär det naturligtvis ett avbräck för genren i länet. Det finns dock professionella blåsorkestrar på andra orter i landet. Det finns också anledning att tro att nya orkesterkonstellationer kommer att uppstå ur den nuvarande orkestern.

4.1.2 Länsmusiken

Enligt förvaltningens mening har länsmusiken högre prioritet än orkestern. Länsmusiken har många uppgifter, bl a ska den stödja länets professionella frilansmusiker, stödja lokala arrangörer, erbjuda olika aktörer inom musiklivet adekvat fortbildning och rådgivning, producera egna musikarrangemang m m. I enlighet med kulturnämndens generella prioritering av kultur för barn och unga är länsmusikens verksamhet främst inriktad på den målgruppen.

Under det senaste året har förvaltningen kunnat konstatera att flera arrangemang inom länsmusikens ram haft brister i genomförandet. Utifrån de uppgifter förvaltningen fick våren 2012 rörande den då planerade omorganisationen kände vi oro för hur SLB skulle kunna genomföra länsmusikuppdraget framdeles. Det är nämligen de medarbetare som är specialinriktade på länsmusiken och mångskulturen som skall sägas upp i SLB:s omorganisation. Förvaltningen ifrågasätter hur länsmusiken skall kunna säkras utan en grundstomme med fast personal som har kunskap om uppdraget och dess avnämare och deras

2012-09-10

behov. Vi är rädda för att länsmusiken inte kommer att ges tillräcklig prioritet i det interna arbetet i konkurrens med orkester och kraven på intäkter från Musikaliska.

Om SLB avvecklas så upphör även länsmusiken i dess nuvarande form. Enligt förvaltningens mening är det viktigt att en ny länsmusikverksamhet byggs upp så snart det är möjligt. Det är tveksamt om det på kort sikt går att hitta någon extern organisation som är lämplig att starta länsmusikverksamhet; Som har den konstnärliga grunden, organisatoriska förutsättningar och inte minst tillräcklig och långsiktig ekonomisk stabilitet i sin nuvarande befintliga verksamhet. Mycket talar därför för att en ny länsmusik måste byggas upp inom kulturförvaltningens organisation – en omständighet som på intet sätt gör uppgiften lättare eftersom förvaltningen inte besitter sådana operativa resurser som krävs, vare sig numerärt, kompetensmässigt eller lokalmässigt. I sammanhanget är det också viktigt att beakta Kulturrådets inställning till den fortsatta verksamheten så att Stockholms län inte förlorar delar av det statliga stödet.

4.2 Trovärdigheten i SLB:s plan

Enligt förvaltningens mening har SLB under de senaste åren visat upp en passivitet på gränsen till naivitet i sin inställning till den försämrade ekonomiska situationen. SLB har flera gånger anfört att kulturnämndens stöd till orkestern är för lågt. Enligt förvaltningen är det uppenbart att kostnaderna för orkestern och dess administrativa stöd är för höga - det är inte landstingets verksamhetsstöd som är för lågt. SLB har dock inte vidtagit åtgärder för att komma till rätta med situationen och anpassat kostnaderna till tillgänglig intäktsnivå utan passivt utgått från att landstinget ska gå in med ytterligare ekonomiska medel. Orkesterns kostnader borde ha justerats ner för flera år sedan så att de stämmer överens med de faktiska intäkterna. Det är först när kulturförvaltningen ifrågasatt SLB:s brist på handlingskraft och efterfrågat en plan som det mer omfattande 12-punktsprogrammet tagits fram.

Engagemanget i Musikaliska är ett vågspel som nu uppenbarligen äventyrar hela SLB:s verksamhet. För utomstående förefaller det märkligt att SLB kunde gå in i detta osäkra åtagande direkt efter att de lyckats lämna lokalerna i Sickla och sänkt hyreskostnaderna som ansågs utgöra grunden för den allt mer skakiga ekonomin. Särskilt efter att samtliga tänkta offentliga bidragsgivare ställt sig kallsinniga till att gå in med medel till Musikaliska.

Så sent som i mitten av augusti 2012 hade styrelsen inte fått något delårsbokslut eller prognos över utfallet 2012 vilket är anmärkningsvärt mot bakgrund av att verksamheten har ett kostandsläge som vid ingången av 2012 ligger ca

2012-09-10

1,7 mnkr över budget inom föreningen och ytterligare 2 mnkr över budget inom Musikaliska utifrån bokslut för 2011.

Sett mot ovanstående bakgrund finns det anledning att ställa sig tveksam till förmågan att vända situationen nu när den är allvarligare än någonsin tidigare.

PWC bedömer att åtgärderna i SLB:s plan leder till önskad effekt om planen genomförs. Därvidlag bedömer PWC att fyra femtedelar av planen med största säkerhet genomförs medan en femtedel av planen är osäker.

Ca 20 procent av de skisserade besparingarna bedöms som mindre trovärdiga. Framtiden innehåller dock flera osäkerhetsfaktorer som planen inte beaktar. Därtill kommer osäkerheten kring hyreskostnaden efter 2013-12-31 då nuvarande hyrsavtal löper ut. Vad som inte framgår av planen är att SLB även begärt att den hyressubvention man får från Rikskonsert för kontorslokalerna på Nybrokajen 13 ska förskottas hösten 2012 vad avser hyresbidrag som avser 2013. Sammantaget med det begärda förskottet från kulturnämnden innebär det att man vill ha ca 9 av de totalt beräknade 32 miljonerna i intäkt 2013 redan i september 2012. Oavsett PWC:s bedömning anser förvaltningen att den rådande situationen indikerar en så allvarlig situation att det förefaller ytterst vanskligt för kulturnämnden medge förskott så som SLB önskar.

4.3 Kulturnämndens möjlighet att medge förskott

Som framgår ovan ställer sig förvaltningen tveksam till de åtgärder som fordras och som innebär att kulturnämnden gå in i en karusell med stora förskott på kommande års stöd. Man kan gå med på förskott för ett år framåt när kulturnämndens budget är känd och beslutet om stöd ligger nära i tiden eller när beslutet om nästa års stöd kanske till och med är taget, så som varit fallet vissa av de år SLB beviljats förskott genom åren. Men att utlova förskott på okända belopp tre till fyra år framåt är ett beslut som förvaltningen avråder från och som förvaltningen inte heller bedömer är politiskt genomförbart. Det skulle innebära att kulturnämndens ledamöter binder upp kulturnämnden under återstoden av innevarande mandatperiod och halva nästa mandatperiod. Det faktum att de erforderliga förskotten, åtminstone de två första åren, till sin storlek omfattar upp till två tredjedelar av orkesterns årliga verksamhetsstöd indikerar en sådan osäkerhet i SLB:s ekonomi och därmed också verksamhet att det inte kan anses försvarbart att gå in i ett sådant åtagande.

2012-09-10

4.4 Förvaltningens slutsats

SLB har hittills inte haft kontroll över den ekonomiska situationen. Organisationen har visat sig oförmögen att initiera nödvändiga åtgärder under lång tid. Kulturnämnden har betalat ut extra stöd under 2000-talet som vid tiden för utbetalningarna översteg det negativa egna kapital som stöden skulle eliminera. Trots det har underkotten tilltagit. De åtgärder som nu vidtas kommer för sent och ger effekt efter en i sammanhanget alltför lång tid – tre till fyra år. Enligt förvaltningens mening finns det anledning att ifrågasätta om organisationen och ytterst ledningen har förmågan och uthålligheten att genomföra planen. Planen innehåller också flera osäkerhetsfaktorer.

Att medge förskott från ett år till nästa har kulturnämnden gjort flera gånger. Men förvaltningen anser att det måste bedömas som mycket osäkert att gå in och binda sig för så pass stora förskott som det nu är tal om under en lång tidsperiod som sträcker sig in i mitten på nästa mandatperiod. Ytterst är detta en politisk avvägning.

Ett förskott på mellan 5 och 6 mnkr med utbetalning i september motsvarar drygt en tredjedel av det årliga verksamhetsstödet till SLB och upp till nära två tredjedelar av stödet till orkestern som således kommer att vara förbrukat innan verksamhetsåret börjar.

Enligt förvaltningens mening indikerar ovanstående omständigheter sammantaget en sådan allvarlig situation att kulturnämnden inte bör ge sig in i något sådant extraordinärt åtagande som de begärda förskotten innebär.